

قلعه بهر پنجه (دیگ شکسته شاهان) در شغنان

۲۲ اپریل ۲۰۱۱

برگرداننده: مدیریت **سیمای شغنان**

تایپ به دري: انور شاه گوهری

گزارشگر محلی: **گلدست مهرآور، بی بی سی، خاروغ – بدخشان**

به گفته محمد ناصر خان ، یگانه یادگار تاریخی در قلمرو شغنان افغانستان همین (دیگ شاهان است) است.

محمد ناصر خان معاون ولسوال شغنان افغانستان می گوید که بر اثر جنگ های داخلی در این کشور که بیش از سی سال باز ادامه دارد ، بسیاری از یادگاری های تاریخی حتی در دور دست ترین ولایت بدخشان هم از بین رفتند. او گفت در قلمرو شغنان طی این سال ها قلعه بهر پنجه که بیش از هزار سال قدمت دارد کاملاً خراب شده است. به گفته آقای ناصر خان ، یادگار تاریخی ای که در حال حاضر در قلمرو شغنان باقی مانده است ، یادگار موسوم به (دیگ شاهان) یا به شغنانی (بنا بین دیگ) است ، که تاریخ دانهای محلی ساختن آنرا به پنج قرن پیش مربوط می دانند.

دیگ شاهان در ویرانه های قلعه بهر پنجه در هوای باز گذاشته شده است ، آن دیگ بزرگ چودنی است که تقریباً سیصد کیلوگرام وزن دارد ، از چودن سیاه دبل به شغنانی (غفس) ساخته شده و دارای قطر حدود سه متر است. وقتی ما خواستیم آنرا دو نفری از جا برداریم حتی جناندنش را نتوانستیم.

این دیگ تقریباً سه صد کیلوگرم وزن دارد

یک گوشه دیگ شکسته است ، از اثرات دورنی اش معلوم است که به نزدیکی در آن برای ساختمان خمیره سیمان تهیه کردند. محمد ناصر خان گفت که در گردا گرد قلعه کهنه بنا های نومیسازند و امکان دارد که کارگران از این دیگ به عنوان یک وسیله ساختمانی استفاده کردند. برخی از کهن سالان شغنان حکایت کردند که (دیگ شاهان) زمانی از ختن در چین به وسیله نوکران زیادی آورده شده است و از دریا آمو در بالای چگسها(کلمه تاجکی-وسیله ترانسپورتی بالای دریا) انتقال داده شده است.

قربان خان ولد قربان جان یک ساکن سالمند شغنان گفت که قلعه بهر پنجه یکی از اماکن مهم باستانی مربوط به شاهان یا حکیمان شغنان قدیم تا به زمان حال بوده است. وی میگوید تمام تاریخ شغنان که امروز بین افغانستان و تاجکستان قست شده در گرد این قلعه می چرخد.

این قلعه در حمله توپخانه مرزبانان روسی از تاجکستان ویران شده است

به گفته او تخریب قلعه در قلمرو شغنان بعداً بدست مجاهدان گذشتنی حکومت در افغانستان آغاز شده است. بعد از آن که مجاهدان به این قلعه آمدند، آنها چوب هایشرا از شفت ها کشیده و می سوزاندند و دیوار های قلعه را تخریب می کردند.

ولی سلامت شاه یک ساکن دیگر ولسوالی میگوید که دیوار های قلعه اصلاً در زمان جنگ داخلی تاجکستان، کشور همسایه توسط روسها خراب شدند. وی می گوید سال 1993 در این قلعه شماری زیادی از مجاهدین فراری تاجک مسکن گزین بودند. به گفته سلامت شاه مجاهدین تاجک می خواستند با اسلحه دوربرد از قلمرو قلعه شهر خاروغ و بخصوص قرار گاه سابق مرزبانان روسی در این شهر را نشان بگیرند. سلامت شاه میگوید ، مرزبانان روسی این هدف مجاهدین تاجکستان را پی بردند و با سلاحهای سنگین آنها را بمباران کردند. قلعه بعد از حمله توپخانه روسها کلاملاً خراب شده و مجاهدین تاجک نیز مقر شانرا تغیر دادند.

حالا از قلعه قدیمه تنها غرامه سنگ ها باقی مانده است

از سنگ های آن برای ساختمان بنای محکمه ، حمام ، شفاخانه ، مکتب ، دکان های بازار استفاده شده است. بسیاری از ساکنان منطقه به وضعیت این یاد گار باستانی با تاسف می نگرند.

به گفته محمد ناصر خان معاون ولسوالی در صدد است در قلمرو شغنان آثار خانه ئی تاسیس دهند و تمام آثار تاریخی را تحت حمایت حکومت محلی قرار دهند. ولی به دلیل نبود منابع مالی نمیتواند این کار را انجام دهند.